

Další vlna protestů ve Francii

25.října 2010
www.ct24.cz
19.10.2010

Moderátor

Protesty ve Francii proti důchodové reformě se stupňují. Odbory doufají, že mobilizace bude tak velká, že přiměje Senát, aby odložil hlasování o návrhu reformy. Na důsledky protestů se zeptám svého hosta a tím je Jan Havel, ekonom z Vysoké školy CEVRO Institut. Dobré dopoledne. My se ale ještě nejprve, než vám položím první otázku, podíváme na to, jaká je dnes situace ve Francii, tak jak nás o ní informoval publicista Jan Šmíd.

Jan Šmíd, publicista, Paříž:

Dnešní den je kritický. Je také do určité míry symbolický. Je to vlastně poslední možnost velké stávky před oním hlasováním, které jak se zdá v tuto chvíli, nebude zítra ale ve čtvrtek. Podle těch posledních informací by se nejdříve o důchodové reformě v Senátu mělo hlasovat tedy až ve čtvrtek. V každém případě se očekává, že ta doprava bude výrazně narušená, že nebudou létat nebo lépe řečeno bude zrušeno 50% letů na letišti Orly, 30% na letišti Roissy. Budou postiženy železnice. Ta situace na silnicích je také velice komplikovaná, nepřehledná. Jednak z toho důvodu, že kamiony blokují některé důležité části, ale také hlavně proto, že v zemi stále více a více docházejí pohonné hmoty. To znamená, zdá se, že ta země se blíží totálnímu chaosu. Vláda dosud neučinila žádný krok, protože z obavy tedy před možnými řeckými násilnostmi nebo nějakými necitlivými kroky zatím vyčkává.

Moderátor

Ty protesty jsou tedy skutečně poměrně rozsáhlé. Jak se dají zhodnotit ty důsledky? Dají se třeba i nějak vyčíslit? Dá se vyčíslit den takových protestů, kolik to stojí?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Já si myslím vyčíslení, že by bylo velice obtížné, protože si musíme uvědomit, kolik je těch různých návazných dopadů toho, že se někdo nedostane do práce, že nemá materiál na výrobu apod. To znamená, já bych se pouštěl do těch číselných odhadů, ale na druhé straně je zřejmé, že ty dopady musí být citelné.

Moderátor

A jak by to bylo v případě, kdyby skutečně došly ty pohonné hmoty?

Jan Havel, ekonom, VŠ CERVO Institut:

Já myslím, že v tu chvíli jsme o řád někde jinde. Na začátku, když to přeženeme, se Francouzi poflakují po ulicích místo toho, aby seděli v práci, tak je to jen prvotní dopad. Ve chvíli, kdy začnou bránit ostatním, aby pracovali, tak máme ten první významný návazný dopad, ale ve chvíli, kdy tohle způsobí, že se zastaví doprava v zemi apod., tak si myslím, že to už jako ta ekonomika pocítí velmi.

Moderátor

Když v minulosti ve Francii stávkovali např. zaměstnanci rafinérií Total, tak se to potom promítlo i do cen benzínu u nás. Jak to odhaduje tentokrát?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Já bych ten dopad nedramatizoval. Je možné, že to v řádech nějakých halířů uvidíme, ale odhadoval bych, že to bude krátkodobý dopad. Takže takových efektů nebo takových příčin se děje celá řada. To

znamená, já bych se nebál toho, že tady benzín bude dvojnásobně drahý.

Moderátor

Samozřejmě také podle toho, jak to bude ve Francii pokračovat dál, i na to jsme se zeptali Jana Šmída. Podívejme se na to.

Jan Šmíd, publicista, Paříž:

Rétorika členů vlády je poměrně ostrá s tím, že vlastně nedopustí, aby země byla blokována. Ale dosud žádné výrazné akce neučinili, ale naznačili už naprosto jednoznačně, že pokud ta situace bude pokračovat tímto způsobem, že musí použít policejních sil, aby odblokovali nebo uvolnili přístupy k rafinériím a aby vlastně se začaly pohonné hmoty vyrábět, protože podle nových informací asi dva a půl tisíce čerpacích stanic ve Francii je už bez pohonných hmot. Vláda naznačila, že je prostor ještě pro určitá jednání, ale ne o těch zásadních otázkách a odbory a samozřejmě doufají, že pokud se třeba dnes v ulicích znovu objeví tři miliony lidí, že ten tlak na vládu se ještě zvýší a odbory jsou vlastně připraveny akcelarovat, zvyšovat napětí a není vyloučeno, že po té dnešní stávce mohou dospět k rozhodnutí, že vyhlásí vlastně stávkou neomezenou v dopravě. Toho už jsme tady byli několikrát svědky, že se třeba může stávkovat tři týdny. Ale to je jenom jedna z možností, které se odborům nabízejí. V každém případě 70% Francouzů tu stávku podporuje, takže ta situace začíná být velmi komplikovaná.

Moderátor

I třítydenní neomezená stávka, to jsme teď slyšeli. Co by to mohlo znamenat? Znamenalo by to, že by ten problém přerostl hranice Francie nebo zůstane uvnitř?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Já si myslím, že ne. Ono nevidím důvod, proč by takhle dlouhá stávka měla se přesunout do dalších zemí. V tom nevidím, jako že by jinde stávkovali kvůli tomu.

Moderátor

V těch důsledcích.

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Samozřejmě důsledky ekonomické, ty zcela jistě budou, pakliže by došlo k takové velké stávce, cítit i v okolních zemích. To jo. Ale že by se stávkovalo jinde jenom kvůli tomu, že Francouzi dávají příklad.

Moderátor

Ne, ne. Jde mi o ty důsledky. Co třeba cestovní ruch? Dá se očekávat, že ve Francii bude narušen v tomto směru? Např. když se stávkovalo v Řecku, tak jsme toho byli svědky.

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Je to možné, ale opět, to je efekt, který je velice krátkodobý. To znamená ve chvíli, kdy ty problémy pomínou, tak ti turisté se tam nahrnou zpátky. Takže nebál bych se nějakých dlouhodobých dopadů.

Moderátor

Evropa se potýká s dluhovou krizí. Jak si tedy vůbec stojí francouzská ekonomika? Jak na tom aktuálně je?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

No moc dobře si nestojí. Z hlediska dluhů je to, pakliže se podíváme na absolutní čísla, jedna z nejzadluženějších ekonomik v Evropě. I tím procentuálním vyjádřením k HDP se to pohybuje někde pod 80%. Takže to číslo je velké a dále poměrně intenzivně narůstá. To znamená, že Francie

potřebuje řešit otázku svojí fiskální disciplíny velice naléhavě.

Moderátor

A potřebuje řešit i problémy s důchody. Jak je na tom důchodový účet Francie? Je ta reforma nutná? Mají Francouzi proti čemu takto masivně bojovat?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Já mám pocit, že důchodová reforma je potřeba snad ve všech zemích, které mají průběžný systém. Mně připadá kuriózní protestovat proti věku pro odchod do důchodu, protože já si myslím, že každý si může zvolit ten věk, kdy odejde do důchodu sám. Někdo se může rozhodnout, že bude pracovat do sedmdesáti, někdo může odejít do důchodu v 35, když bude chtít. Akorát každý by měl mít ten důchod takový podle toho, kolik si naspořil. Ten základní problém důchodových systémů, včetně toho francouzského, je, že míchají zajištění na stáří s principem solidarity a to není fungující systém. Prostě kolik si naspořím, tolik dostanu. Pakliže spořím málo nebo mám nějaký problém, tak ta solidarita by rozhodně měla být jinde a ne v tomhle systému.

Moderátor

Takže vy ty protesty nevidíte jako oprávněné?

Jan Havel, ekonom, VŠ CEVRO Institut:

Určitě ne.

Moderátor

Díky za návštěvu. Nashledanou.

ČT 24 - Před polednem, 19. října 2010